

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Kristian Skauli
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/15136-2
Saksbehandler: Arve Paulsen
Dato: 19.05.2021

Dette er en kopi. Originalbrevet er sendt til HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET.

Oppdrag 464 - svar til Helse- og omsorgsdepartementet

HelseDirektoratet har i samråd med FHI og med innspill fra Norsk Helsenett besvart oppdrag 464. Vi legger følgende hovedpunkter til grunn for besvarelsen:

- HelseDirektoratet og FHI er enige om at de som har lav risiko for å bringe smitte inn i landet ikke bør ha obligatorisk karantenehotell.
- Det er lett å forfalske informasjon om testresultater og vaksinasjon som i dag kan hentes fra helsenorge frem til det foreligger koronasertifikat med digitalt signert QR-kode.
- Vi ber HOD vurdere om det på bakgrunn av EØS-avtalen må gis like lettelser i tiltak for alle innreisende med samme lave risiko for smittespredning.
- Man kan legge til grunn at mange ikke vil forfalske dokumentasjon. Det vil likevel være risiko for at **noen** gjør det og dermed feilaktig unndrar seg karantenehotell i denne korte perioden. Risikoen for økt importsmitte vil dermed være forhøyet.
- FHI vurderer det slik at dersom enkelte forfalsker en utskrift fra Helsenorge for å slippe karantenehotell, vil den økte smitterisikoen ikke være så stor. Det vil dreie seg om få mennesker som fortsatt skal testes og være i karantene på et egnet sted.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Oppdrag 464: Utdyping av anbefaling fra oppdrag 441B – vurdering av behovet for sikker verifisering av dokumentasjon, for unntak fra karanteneregler

Vi viser til oppdrag 441B, 438 og 438C og hvor HelseDirektoratet "anbefaler fortsatt unntak for kravet om karantenehotell for beskyttede som har verifiserbar dokumentasjon" (fra oppdrag 441B, vår utheving).

Vi oppfatter at det i anbefalingen ikke er tatt stilling til om "verifiserbar" skal bety bruk av digitalt signert QR-kode (som kommer på plass tentativt 8. juni), for å få unntak fra krav om karantenehotell, eller om det legges til grunn at all dokumentasjon som tilsynelatende kommer fra helsenorge.no bør kunne godtas og at unntaket kan innføres på et tidligere tidspunkt.

HelseDirektoratet

Avdeling prosjekt og tjenstedesign

Arve Paulsen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Vi ber om en vurdering av om risikoen for forfalskning av dokumentasjon fra helsenorge.no, gitt at man kan få unntak fra krav om karantenehotell, er så stor at det er rimelig og forholdsmessig å vente med å innføre unntaket til løsning med digitalt signert QR-kode er på plass.

Frist: Torsdag 20. mai kl 09.00.

Kontaktperson i HOD: Kristian Skauli

Bakgrunn

I oppdrag 438 skriver Helsedirektoratet og FHI at "I oppdrag 441B anbefalte FHI og Helsedirektoratet at innreisende som er "beskyttet", og har dokumentasjon fra norsk helse- og omsorgstjeneste, skal ha unntak for karantenehotell. Dette er begrunnet i at sannsynligheten for at beskyttede bringer med seg smitte er lav, og at det derfor ikke anses som nødvendig eller forholdsmessig å kreve karantenehotellopphold der beskyttelsen er verifiserbar i Norge.

FHI foreslår at tiltak på norsk side av grensen, som karantenehotell, bør anses som et innenlands, smittereduserende tiltak. Dokumentasjon fra MSIS og Sysvak bør kunne brukes for å gi fritak fra opphold på karantenehotell. Dette kan bidra til å åpne opp for noe mer innreise, uten at risikoen for smittespredning øker nevneverdig. Helsedirektoratet støtter FHI i denne vurderingen, og anbefaler fortsatt unntak for kravet om karantenehotell for beskyttede som har verifiserbar dokumentasjon.

Risiko for forfalskning

Koronasertifikat med digitalt signert QR-kode forventes å være klart til offentlig lansering ca. 10. juni. I perioden frem til dette foreligger, finnes det heller ingen app for å verifisere ektheten av de fremlagte opplysningene.

Enkelte vil ha sterke økonomiske incentiver for å bruke et forfalsket sertifikat for å slippe karantenehotell.

En teknisk vurdering fra NHN og FHI viser at forfalskning av en utskrift av dagens, ikke verifiserbare, koronasertifikat på Helsenorge er svært enkelt å gjennomføre. Dersom man får tilgang til en pdf-utskrift eller skjermbilde av et gyldig koronasertifikat, kan dette manipuleres ved å endre personopplysninger før man lagrer digitalt eller skriver den ut på nytt. Dette er enkelt og krever lite tekniske hjelpemidler.

Man kan kanskje gjøre det litt vanskeligere ved å f.eks. inkludere en hash eller sjekksum av opplysninger i sertifikatet, men dette vil ikke stoppe dem som er motiverte til å forfalske sertifikater. Andre tiltak kan også være mulige, men da vil det nok være like raskt å få på plass signert QR-kode.

Det store spørsmålet blir derfor om hvor stor risikoen for forfalskede sertifikater vurderes ut fra et smittevern faglig perspektiv.

Smittevern­faglig vurdering fra FHI

FHI skriver i sitt innspill til oppdraget: "En person som regnes som beskyttet (se definisjon i § 3 i covid-19 forskriften) har svært liten risiko for å være smittet og være smitteførende. Denne gruppa kan, etter FHIs vurdering allerede nå få forkortet innreisekarantene og på senere gjenåpningstrinn fritas helt fra innreisekarantene. Foreløpig har de full innreisekarantene.

Det kan ikke begrunnes smittevern­faglig at beskyttede må være i karantenehotell i karantenetida. Karantenehotell for beskyttede vurderes som et uforholdsmessig inngripende tiltak i forhold til risikoen for å være smitteførende.

Dokumentasjon fra norsk helse- og omsorgstjeneste, det vil si fra Sysvak og MSIS, er mulig å etterprøve i Norge. Dette må da gjøres av helsepersonell. Dokumentasjon fra andre land er foreløpig ikke mulig å etterprøve i Norge.

Dersom enkelte forfalsker en utskrift fra Helsenorge for å slippe karantenehotell, vil den økte smitterisikoen ikke være så stor. Det vil dreie seg om få mennesker som fortsatt skal testes og være i karantene på et egnet sted.

I avveiningen mellom hva det er viktigst å unngå av at 1) enkelte på uriktig grunnlag får gjennomføre karantene i eget hjem eller 2) at en hel gruppe blir pålagt karantenehotell uten at det er grunn til det, er det FHIs vurdering at det siste er mest uheldig og viktigst å unngå fordi det kan underminere de andre smitteverntiltakene og svekke tilliten til myndighetene.

FHI understreker at barn ikke bør ha selvstendig plikt til karantenehotell."

Helsedirektoratets vurdering

En viktig forutsetning for at Regjeringens gjenåpningsplan skal kunne følges, er at importsmitten fortsatt holdes så lav som mulig. Karantenehotell etter innreise beskytter husstandsmedlemmer fra å bli smittet og reduserer muligheten for at smitten spres ut i befolkningen. Samtidig er karantenehotell et inngripende tiltak.

Helsedirektoratet støtter derfor FHI i at de som har lav risiko for å bringe smitte inn i landet ikke bør ha obligatorisk karantenehotell. Imidlertid er det viktig at de som ikke er vaksinert eller har gjennomgått covid-19, gjennomfører innreisekarantenen på karantenehotell der det er obligatorisk.

Siden det er svært lett å forfalske dokumentasjon for at du er vaksinert eller har gjennomgått covid-19, vil det kunne føre til at mange reisende kan unndra seg karantenehotell på feil grunnlag. Dette er ikke ønskelig, og vil kunne redusere effekten av karantenehotellordningen, noe som igjen kan øke muligheten for at importsmitte spres innenlands.

I Norge er det ikke en verifiserbar løsning på plass før 10. juni. Inntil EØS-borgere har mulighet til å skaffe seg EUs digitale grønne sertifikat, bør HOD vurdere om EØS-avtalen stiller krav til like lettelsener i smitteverntiltak ved innreise til Norge for personer med samme lave smitterisiko.

Når det gjelder kontroll av dokumentasjonen til de innreisende, vil det ikke være mulig for helsepersonell å gjennomføre dette. Selv om opplysninger for en del av de innreisende finnes i MSIS eller SYSVAK-registrene og helsepersonell har tilgang til opplysninger i Kjernejournal, vil kravet til taushetsplikt etter helsepersonelloven § 21 flg og krav til behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen umuliggjøre bruk av helseopplysninger til et slikt kontrollformål. Helsepersonell har heller ikke myndighet (hjemmel) for å drive med grensekontroll slik at smitteverntiltak som utløses av grensepassering bør skje under politiets håndhevelse på vanlig måte.

Risikoen for smittespredning antas å være lav dersom alle innreisende som er vaksinert gjennomfører karanteneopphold på "egnet sted". Det må likevel forutsettes at noen mennesker vil forfalske dokumentasjon, og på feilaktig grunnlag unndra seg karantenehotellopphold. Hvor stor økt smittefare dette medfører er vanskelig å vurdere.

Hvorvidt man vil unnta "beskyttede" eller "fullvaksinerte" fra karantenehotell bør vurderes opp mot hvilke opplysninger det europeiske koronapasset vil inneholde. Dersom vi gir unntak fra karantenehotell for "beskyttede" nå, kan vi risikere å måtte endre det ved innføringen av europeisk koronapass dersom dette kun omfatter "fullvaksinert". Hvorvidt vi parallelt med dette sertifikatet kan ha egne unntak for nordmenn som er "beskyttet", er uavklart juridisk.

Konklusjon

- Helsedirektoratet og FHI er enige om at de som har lav risiko for å bringe smitte inn i landet ikke bør ha obligatorisk karantenehotell.
- Det er lett å forfalske informasjon om testresultater og vaksinasjon som i dag kan hentes fra helsenorge frem til det foreligger koronasertifikat med digitalt signert QR-kode.
- Vi ber HOD vurdere om det på bakgrunn av EØS-avtalen må gis like lettelser i tiltak for alle innreisende med samme lave risiko for smittespredning.
- Man kan legge til grunn mange ikke vil forfalske dokumentasjon. Det vil likevel være risiko for at **noen** gjør det og dermed feilaktig unndrar seg karantenehotell i denne korte perioden. Risikoen for økt importsmitte vil dermed være forhøyet.
- FHI vurderer det slik at dersom enkelte forfalsker en utskrift fra Helsenorge for å slippe karantenehotell, vil den økte smitterisikoen ikke være så stor. Det vil dreie seg om få mennesker som fortsatt skal testes og være i karantene på et egnet sted.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Arve Paulsen
prosjektleder

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

Helsedirektoratet, Beredskap @helsedir.no;FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no;HELSE-
OG OMSORGSDEPARTEMENTET, Kristian Skauli